

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA STAVEBNÍ

FACULTY OF CIVIL ENGINEERING

ÚSTAV ARCHITEKTURY

INSTITUTE OF ARCHITECTURE

DUCHOVNÍ BROWNFIELD OLOMOUC - ZLÍN

SPIRITUAL BROWNFIELD OLOMOUC - ZLÍN

DIPLOMOVÁ PRÁCE

DIPLOMA THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

Bc. Simona Scholzová

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

Ing. arch. MAREK ŠTĚPÁN

BRNO 2019

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ FAKULTA STAVEBNÍ

Studijní program	N3504 Architektura a rozvoj sídel
Typ studijního programu	Navazující magisterský studijní program s prezenční formou studia
Studijní obor	3501T014 Architektura a rozvoj sídel
Pracoviště	Ústav architektury

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Student	Bc. Simona Scholzová
Název	Duchovní brownfield Olomouc - Zlín
Vedoucí práce	Ing. arch. Marek Štěpán
Datum zadání	30. 11. 2018
Datum odevzdání	17. 5. 2019

V Brně dne 30. 11. 2018

doc. Ing. arch. Antonín Odvárka, Ph.D.
Vedoucí ústavu

prof. Ing. Miroslav Bajer, CSc.
Děkan Fakulty stavební VUT

PODKLADY A LITERATURA

Nový zákon - sv. Matouš, Marek, Lukáš, Jan a kol.

O podstatě uměleckého díla - Romano Guardini (2009)

Slovník pojmů sakrálního výtvarného umění - Radko Chodura, Věra Klimešová, Alois Kříšťan (2001)

Sacrosanctum Concilium /Konstituce o posvátné liturgii - Biskup Pavel, služebníků božích (1963)

Eucharistie v křesťanské antice - František Kunetka Teologické texty 2005/4)

Ticho a světlo - Louis Kahn (1999)

Bruno Zevi - Jak se dívat na architekturu

Polní cesta - Martin Heidegger

Má vypadat kostel jako kostel? - Marek Štěpán (ASB 10/2011)

Sakrální stavby dokážou veřejný prostor zakotvit v čase - Marek Štěpán (Artikl 5/2012)

Architekti CZ - Jaroslav Sládeček (2015)

Diplomní práce v Ateliéru Marka Štěpána 2012, 2017

Nábženská víra obyvatel podle výsledků sčítání lidu v roce 2011

ZÁSADY PRO VYPRACOVÁNÍ

Hlavním tématem zkoumání a tvorby atelieru (laboratoře sakrálního prostoru) je současné křesťanské duchovní centrum, aktivity kolem a v takovémto sakrálního prostoru ve specifické krajině Hané a Valašska (Olomouc-Zlín).

Práce bude založena na individuálních odpovědích na toto téma. Zkoumání Evropského kontextu, měřítka, a duchovní a sociální struktury vyústí v myšlenkovou syntézu. Výsledek bude návrh konkrétní stavby na konkrétním místě s konkrétní stavební technologií. Jaký vliv na toto místo mají třeba poutě? Počet věřících za poslední desetiletí výrazně klesá, počet lidí věřících v posmrtný život obdobně výrazně stoupá. Duchovní rozměr bytí je prostě naší součástí. Jak s ním naložit v dnešní době?

Jak má tedy současný sakrální prostor vypadat a jak má promlouvat k dnešnímu člověku?

Výkresová část bude zpracována s využitím ruční práce a CAD, textová část a případné tabulkové přílohy budou zpracovány v textovém a tabulkovém editoru PC. Ve stanoveném termínu bude výsledný elaborát odevzdán vedoucímu diplomové práce v úpravě a kompletaci podle jednotných pokynů Ústavu architektury FAST VUT v Brně. Při zpracování diplomového projektu je nezbytné řídit se směrnici děkana č. 19/2011 vč. příloh č.1: Úprava odevzdání a zveřejňování vysokoškolských kvalifikačních prací (VŠKP) na FAST VUT.

Předepsané přílohy

Seznam složek:

A. DOKLADOVÁ ČÁST:

B. ARCHITEKTONICKÁ STUDIE:

- textová část A4 v předepsané podobě
- architektonická studie v úměrném měřítku
- řez fasádou od atiky až po základy v úměrném měřítku
- architektonický detail v úměrném měřítku
- úplný projekt ve formátu A3
- presentační plakát 700/1000mm na výšku

C. MODEL v úměrném měřítku

CD s dokumentací celého projektu

Předepsané přílohy

STRUKTURA DIPLOMOVÉ PRÁCE

VŠKP vypracujte a rozčleňte podle dále uvedené struktury:

1. Textová část VŠKP zpracovaná podle Směrnice rektora "Úprava, odevzdávání, zveřejňování a uchovávání vysokoškolských kvalifikačních prací" a Směrnice děkana

"Úprava, odevzdávání, zveřejňování a uchovávání vysokoškolských kvalifikačních prací na FAST VUT" (povinná součást VŠKP).

2. Přílohy textové části VŠKP zpracované podle Směrnice rektora "Úprava, odevzdávání, zveřejňování a uchovávání vysokoškolských kvalifikačních prací" a Směrnice děkana "Úprava, odevzdávání, zveřejňování a uchovávání vysokoškolských kvalifikačních prací na FAST VUT" (nepovinná součást VŠKP v případě, že přílohy nejsou součástí textové části VŠKP, ale textovou část doplňují).

Ing. arch. Marek Štěpán
Vedoucí diplomové práce

ABSTRAKT

Tématem diplomové práce je návrh poutního místa v oblasti pramene Svatá Voda v blízkosti Malenovic u Zlína. Objekt je umístěn na nejbližším vyvýšeném místě nedaleko stávajícího pramene a dominuje tak svému okolí. Návrh vychází z kruhu symbolizující věčnost, harmonii – křesťanství obklopujícího Rajský dvůr. Tento prstenec je protnut čtyřmi střepy, které představují narušení harmonie – lidskost. Tyto dva typy hmot jsou vzájemně kontrastní, odlišeny jak tvarem, tak i materiálem. V největším pomyslném střepu je umístěn kostel, v ostatních menších střepích je to menší kaple, nebo individuální modlitebny. V prstenci, který je střepy rozdělen na dílčí segmenty jsou umístěny provozy jako zázemí kostela recepce s restaurací a technickým zázemím, kanceláře neziskovky, která areál spravuje, společně s kanceláří terapeuta, dále ubytovací část a také prostory učeben a dílen pro konání exercicií.

KLÍČOVÁ SLOVA

Poutní, kostel, Malenovice, Zlín, Svatá Voda, kruh, střep, křesťanství, kaple, restaurace, ubytování, nezisková kancelář, terapeut, exercicie, rajský dvůr, sad, kovová konstrukce, duchovní brownfield, les, pramen

ABSTRACT

The topic of the thesis is the proposal of a pilgrimage site in the area of the source of the spring Svatá Voda near Malenovice - Zlín. The building is located on the nearest top site near the existing spring and it dominates its surroundings. The design is based on a circle symbolizing eternity, harmony - Christianity surrounding the Paradise yard. This ring is intersected by four shards that represent disruption of harmony - humanity. These two types of masses are contrasting, distinguished by both shape and material. There is a church in the largest shard, in the smaller shards there are other smaller chapel or individual prayer rooms. In the ring, which is broken into fragments, there are located rooms like a reception, area of the church with, restaurant and technical facilities, non-profit offices that manage the area, together with a therapist's office. There are rooms with accommodation, classrooms and workshops for retreats as well.

KEYWORDS

Pilgrimage, church, Malenovice, Zlín, Svatá Voda, circle, shard, christianity, chapel, restaurant, accommodation, nonprofit office, therapist, exercicee, paradise yard, orchard, metal structure, spiritual brownfield, forest, spring

BIBLIOGRAFICKÁ CITACE

Bc. Simona Scholzová *Duchovní brownfield Olomouc - Zlín*. Brno, 2019. 24 s., 24 s. příl. Diplomová práce. Vysoké učení technické v Brně, Fakulta stavební, Ústav architektury. Vedoucí práce Ing. arch. Marek Štěpán

PROHLÁŠENÍ O SHODĚ LISTINNÉ A ELEKTRONICKÉ FORMY ZÁVĚREČNÉ PRÁCE

Prohlašuji, že elektronická forma odevzdané diplomové práce s názvem *Duchovní brownfield Olomouc - Zlín* je shodná s odevzdanou listinnou formou.

V Brně dne 15. 5. 2019

Bc. Simona Scholzová
autor práce

PROHLÁŠENÍ O PŮVODNOSTI ZÁVĚREČNÉ PRÁCE

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci s názvem *Duchovní brownfield Olomouc - Zlín* zpracoval(a) samostatně a že jsem uvedl(a) všechny použité informační zdroje.

V Brně dne 15. 5. 2019

Bc. Simona Scholzová
autor práce

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych poděkovala svému vedoucímu Marku Štěpánovi za odborné vedení práce, správné nasměrování a podnětné připomínky.

Děkuji svému příteli, kamarádům a rodině za podporu a motivaci v průběhu diplomové práce i za celé studium.

V Brně dne 30. 11. 2018

Bc. Simona Scholzová
autor práce

OBSAH

1. titulní list
2. zadání VŠKP
3. abstrakt v českém a angl. jazyce, klíčová slova v českém a angl. jazyce
4. bibliografická citace VŠKP podle ČSN ISO 690
5. prohlášení autora o původnosti práce
6. poděkování
7. obsah
8. úvod
9. text práce: průvodní zpráva
10. přílohy k průvodní zprávě
11. seznam použitých zdrojů
12. seznam použitých zkratk a symbolů
13. seznam příloh
14. přílohy
15. popisný soubor závěrečné práce
16. prohlášení o shodě listinné a elektronické formy VŠKP

ÚVOD

Tématem práce je architektonický návrh poutního místa na území duchovního brownfieldu Olomouc – Zlín, ve zvolené lokalitě pramene Svatá Voda, v blízkosti Malenovic u Zlína. Poutní místo kapacitně a provozně splňuje požadavky a specifika sakrální stavby. Součástí je potřebné zázemí, stravování, ubytování, prostory pro konání exercicií, správa objektu a technické zázemí.

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

Fakulta stavební

PRŮVODNÍ ZPRÁVA

BRNO, 05/2019

BC. SIMONA SCHOLZOVÁ

OBSAH

- 1) IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE**
- 2) VYMEZENÍ A ÚČEL STAVBY**
- 3) KONCEPT**
- 4) ANALÝZA ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ**
- 5) URBANISTICKÉ ŘEŠENÍ STAVBY**
- 6) ARCHITEKTONICKÉ ŘEŠENÍ STAVBY**
- 7) ARCHITEKTONICKÝ DETAIL – INTERIÉR KOSTELA**
- 8) FUNKČNÍ A DISPOZIČNÍ ŘEŠENÍ**
- 9) KONSTRUKČNÍ, MATERIÁLOVÉ A TECHNICKÉ ŘEŠENÍ**
- 10) POŽÁRNÍ BEZPEČNOST STAVEB**

PŘÍLOHY K PRŮVODNÍ ZPRÁVĚ

- A) ESEJ**
- B) OBRAZ**
- C) STAVEBNÍ PROGRAM**

1) IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Projekt: Poutní místo Svatá Voda
Název práce: Duchovní brownfield Olomouc – Zlín
Místo: areál pramene Svatá Voda, Malenovice u Zlína
p.č. 1825/5, 1831/1, 1860/3, 1823/6
Autor: Bc. Simona Scholzová
Vedoucí práce: Ing. Arch. Marek Štěpán

Kostel / meditace

užitná plocha: 827,9 m²
obestavěný prostor: 4748,67 m³

Recepce / Restaurace

užitná plocha: 407,1
obestavěný prostor: 1831,9 m³

Kuchyně

užitná plocha: 167 m²
obestavěný prostor: 724,89 m³

Technické zázemí

užitná plocha: 89,5 m²
obestavěný prostor: 402,56 m³

Nezisková kancelář / psychoterapeut

užitná plocha: 153,8 m²
obestavěný prostor: 691,85 m³

Ubytování pro návštěvníky

užitná plocha: 459 m²
obestavěný prostor: 1988,91 m³

Byt správce

užitná plocha: 51,2 m²
obestavěný prostor: 230,45 m³

Víceúčelový sál / Učebna

užitná plocha: 339,7 m²
obestavěný prostor: 1528,48 m³

Dílna

užitná plocha: 51,2 m²
obestavěný prostor: 230,45 m³

Rajský dvůr

užitná plocha: 4656,66 m²
Celková zastavěná plocha: 2679,3 m²

2) VYMEZENÍ A ÚČEL STAVBY

Tématem diplomové práce je návrh křesťanského poutního místa a jeho přidružených prostor v lokalitě Svatá Voda v blízkosti Malenovic u Zlína. Obsahuje části, které vytváří duchovní zázemí, prostor pro nalezení odpovědi nejen v otázkách víry, ale i uvědomění si sebe samého. Zároveň je to místo harmonické a úzce spjata s okolním lesem a pramenem. Stavební program odpovídá požadavkům poutního místa s ohledem na pohodlné přechodné bydlení poutníků, programu konání modliteb a exercicií, ale také na straně druhé návštěvu turistů, kteří na místo přichází zažít radost v podobě dobrého jídla,

koncertu či pobytu v přírodě. Tyto dva provozy jsou oddělené a vzájemně nekolidují. Ubytování návštěvníci, kteří absolvují program modliteb, přednášek a exercicií, nejsou běžnými návštěvníky rušeni. Prostory jsou rozděleny na účelové části. Jedná se o prostor kostela a jeho zázemí splňující liturgické potřeby, restauraci, technické zázemí, ubytování pro návštěvníky, dílny a učebny.

V odkazu na Annu Marii Zelíkovou, pohřbenou v nedalekých Napajedlech je koncipována dílčí část stavebního programu. Tato hluboce věřící dívka, otřesená z informace o existenci uměle vyvolaných potratů se v roce 1938 stala dobrovolnou smírnou obětí za hříchy a usmrcení nenarozených dětí. Pro připomenutí tohoto činu je v návrhu správou areálu poutního místa nezisková organizace zabývající se problémem potratů a s nimi spojenou péčí o ženy/matky, které potrat prodělaly, nebo pomoc rodinám, které o dítě přišly i v pokročilejším věku a přirozeně se s touto tragickou událostí těžko smiřují. Součástí organizace jsou také služby psychoterapie, díky níž si návštěvník může do poslední chvíle vybrat, jestli využije pomoc duchovní – kněz, nebo světskou – psychoterapeut.

3) KONCEPT

Návrh vychází z kruhu, který obklopuje Rajský dvůr. Symbolizuje věčnost, harmonii, dokonalost křesťanskou víru, svatozář, nebo také cyklus života. Tento prstenec je protnut čtyřmi střepy, které představují lidské bytí, jeho jednání, které není neomylné a tuto harmonii můžou narušit. Tyto dva typy hmot vychází z jednoho středu kruhu a jsou vzájemně kontrastní, odlišeny jak tvarem, tak i materiálem. V pohledu tak návrh vytváří trnovou korunu, která symbolizuje utrpení Ježíše Krista a jeho těžkou pouť. Ve střepích se nachází duchovní prostory, a to kostel, kaple a individuální meditační kaple. V prstenci je umístěno veškeré zázemí poutního místa.

4) ANALÝZA ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ

Místo stavby a široké okolí je definováno porostem smíšeného lesa a reliéfem terénu, kde je výrazné okolí stávajícího pramene tvořeno dlouhou roklí. Kromě stávajícího odběrného místa pramene je zde kaple a náznak jeskyně za sochou Panny Marie Lurdské. Místo je výjimečné a velice navštěvované také díky údajnému působení Cyrila a Metoděje. K nim se také váže síť evropských stezek mezi poutními místy, z nichž jedna vede přes řešené území. V okruhu 2 km se nachází zástavba v obci Karlovice, Lhotka a také začátek Malenovic. Z pohledu dopravy se řešené území nachází v blízkosti méně rušné silniční komunikace III. třídy spojující nedaleká Napajedla a Bohuslavice, kterou křížuje výjezd z vesnice Karlovice a silnice směrem do vesnice Lhota či Malenovice. Vjezdem do území lze určit zpevněnou asfaltovou plochu vedoucí z Karlovic směrem k lesní chatce či cestu využívanou lesní technikou. Nejbližší zastávka je v obci Karlovice vzdálená 1,3 km od pramene.

Terén ve vybrané lokalitě je možné charakterizovat jako zaoblený s příkrě skloněnými konvexními plochami se sklonem až 22°, dále od údolnice směrem k vrcholu se sklonitost zmírňuje. Ve vymezeném území je orientace svahů na levé straně od údolnice převážně severovýchodní, na pravé straně severozápadní až západní. Kolem pramene se v celé ploše vymezeného území rozléhá lesní porost. Ten je charakterizován převážně listnatými a smíšenými lesy se stromy dosahujícími výšky nad 20 m s rovnými kmeny, koruny se nachází v horní výšce porostu. Les je rovnověký tvořen převážně buky a borovicemi.

5) URBANISTICKÉ ŘEŠENÍ STAVBY

Stavba je umístěna v návaznosti na pramen Svatá Voda na nejbližším vyvýšeném místě, obdobně jako můžeme vidět tento typ staveb na kopcích. Na tomto místě není terén tak svažité a vytváří relativně rovnou plochu. Prstenec je do terénu mírně zapuštěn tak, aby co nejvíce splynul s okolní přírodou. Les je v největší míře zachován, stejně tak v Rajském dvoře bude mít zeleň v podobě vzrostlých listnatých stromů největší zastoupení. V širší souvislosti je navržena křížová cesta o čtrnácti zastavení směrem z Napajedel, kde je pochována Anna Marie Zelíková.

Příjezd k objektu je uvažován z komunikace III. třídy z jižní strany lokality na místě stávající lesní cesty, která pokračuje dále těsně u objektu na sever a bude v téměř nepozměněné formě plnit funkci hlavní přístupové trasy k objektu. Hned při vjezdu u rušné komunikace je navrženo parkování pro dva autobusy s manipulační plochou a parkování pro čtyřicet osobních vozidel. Vjezd přímo k objektu je omezen na zásobování, parkování vozidel lidí na vozíčku a krátkodobé parkování pro ubytované návštěvníky, kteří mohou u objektu vyložit/naložit svá zavazadla a vrátit vozidlo na místo určené k parkování. Také veškeré technické prostory jsou umístěny v blízkosti komunikace, aby v případě potřeby servisu či zásobování mohlo vozidlo zajet co nejbližší k objektu.

Před objektem kostela je v návaznosti na příjezdovou cestu navržena větší shromažďovací plocha, ke které vedou téměř všechny lesní stezky. K prameni vede plynulá stezka kopírující vrstevnici území, nebo stávající prudká cestička. Návštěvník si může cestu k prameni zkrátit klikatou cestou. Orientace špičky kostela je namířena přímo k prameni, a tak návštěvník přicházející o pramene může při stoupání sledovat rostoucí ostrou hmotu namířenou přímo na něj. Hlavní vstup do kostela je uvažován ze shromažďovací plochy, která je na stejné výškové úrovni. Hned vedle kostela je obdobně umístěn vstup do prostoru recepcce. Kolem objektu je ve větším odstupu navržena lesní stezka, odkud může návštěvník pozorovat „trnovou korunu“ ze všech stran. Z této pěší komunikace je přístup do části správy a také do části ubytování. Zde je terén vyšší a přístupové cesty jsou do terénu zařízeny.

Okolí stávajícího pramene je upraveno ve zpevněnou plochu, která je lemována pobytovými stupni a tvoří fragment amfiteátru.

6) ARCHITEKTONICKÉ ŘEŠENÍ STAVBY

Objekt je složen ze dvou typů hmot, a to hmoty připomínající střepy/ krystaly a čistá linie kruhu.

Prostorám s čistě duchovní náplní jsou určeny výrazné hmoty ve tvaru střepů/krystalů, které druhou hmotu výrazně převyšují. Objem kostela je seskládán z jednotlivých trojúhelníků do krystalické hmoty zužující se směrem do středu kruhu stavby. Tento objekt má převýšenou vstupní část, ve které je umístěna zvonice, postupně hmota klesá směrem do Rajského dvora a na konci se špička opět zvedne tak, aby tato horizontální plocha se zasklením byla z pohledu návštěvníka v interiéru skryta. Tímto je zdroj přirozeného světla skryt a je viditelný pouze z prostoru presbytáře. Další vertikální prosklené plochy jsou z boku presbytáře, ve vstupní části a v místě schodiště, ze kterého je tak vytvořen výhled do krajiny. S krajinou je spjata i fasáda objektu, která je leskle černá, včetně prosklených ploch, a les se v ní v temném dojmu zrcadlí. Stavba působí celistvě jako jeden temný krystal. Obdobně jsou koncipovány i ostatní střepy, které tak jako kostel plní čistě duchovní funkci.

Prstenec, ve kterém je umístěno zázemí poutního místa, jako je restaurace, kanceláře, ubytování, dílny a učebny je ve srovnání se střepy nižší, zároveň se směrem do Rajského dvora snižuje. Střecha je na obou koncích předsazená, kde ve vnitřní části tvoří společně s pravidelným sloupořadím prostorný ambit. Celková hmota zastřešení je ve vnitřní části zúžená, zakončena oplechováním. Vnější část je také oplechována s mírným skosením směrem k fasádě objektu. Tvoří tak mírné zastínění pásového okna, které je téměř po celém obvodu umístěno těsně pod střešní konstrukcí a osvětluje vedlejší prostory v objektu. Střecha na prstenci je zelená, kdy na krajích je skladba věnována tenčí extenzivní skladbě a prostřední skladbě intenzivní. Na východní straně objektu je zastřešení nad atriem vynecháno a je zde pouze dřevěná konstrukce určená k růstu popínavé rostliny, jako je vinná réva. Střecha tak bude zelená po celém obvodu kruhu.

Fasáda prstence uvnitř Rajského dvora je prosklená, aby se vnitřní prostory vizuálně propojily se zahradou a je zastíněna předsazenou střechou. V některých částech více ustupuje a tvoří prostornější terasy. Vnější fasáda je tvořena v kontrastu se střepy cihelným obkladem pískovcové barvy, ale protože je objekt zapuštěn z velké části do terénu, obklad představuje jen úzký pás. V určitých místech tak může návštěvník zahlédnout plochu zastřešení. V místech restaurace je fasáda prosklená na obou stranách pro maximální prosvětlení a zvýšení atraktivity prostoru. Tato část, včetně všech vstupů do objektu, je orámována oplechováním a vytváří tak viditelné portály.

V Rajském dvoře je na vyvýšeném místě uvažován venkovní oltář zastřešený dřevěnou konstrukcí a lavicemi pro konání malých mší či obřadů. Pohled z restaurace do zahrady je vizuálně zamezen zelení, stejně tak pohled do pokojů ubytovaných. Směrem od recepcce k části ubytování vede spojující komunikace, v jejímž středu je prostor určený ke shromažďování. Okolo středu je zelená travnatá plocha, která může sloužit jako pobytová či ke cvičení, další plochu okolo středu jsou věnovány záhonům pro květiny a okrasné traviny. Na východní straně je uvažována klidová zóna. V severní části je navržen sad a vyvýšené záhony, o které budou pečovat návštěvníci v rámci programu exercicií. Zbylé plochy Rajského dvora jsou pokryty vzrostlými listnatými stromy a obdobnou zelení.

7) ARCHITEKTONICKÝ DETAIL – INTERIÉR KOSTELA

Více do detailu je řešena loď kostela. Skládá se z prostoru zádveří, lodě kostela, prostoru pro schodiště vedoucího dále na kůr a vyhlídku pod zvonici. Vnitřní stěny tvarem kopírují konstrukci pláště a jsou rozbity do ještě menších ploch, kde vzniká prostor připomínající nitro krystalu. Světlo do prostoru lodě proniká v oblasti presbytáře stropním a bočním proskleným pláštěm, a také v místě schodiště, kde se dostává druhotné světlo do prostoru přes skleněnou příčku. Povrchy jsou velice světlé a působí vzdušně. Nášlapnou vrstvou podlahy je zde lité terrazzo, kde na presbytáři je použit světlejší tón, aby se odlišil od zbytku a nadřadil se mu. Obklad je v trojúhelníkových tvarech různých velikostí sestaven ze sklovláknobetonových desek. V místě vstupu do bočních místností stěny zapadají, aby tyto vstupy byly částečně skryty.

Lod' kostela je osvětlena zavěšenými svítidly ve tvaru tenkých trubic se skrytým kotvením, které se v prostoru opticky vznášejí v nepravidelném shluku. Presbytář je osvětlen reflektory zasazenými těsně pod prosklenou částí střechy tak, aby byly skryty z pohledu na oltářní prostor. Ostatní prostory budou osvětleny reflektory zasazenými v obkladu. Protože je vnitřní povrch kostela velmi členitý, nepředpokládá se výrazný problém v oblasti šíření zvuku v prostoru. Pro vytvoření ideálních podmínek je potřeba akustických rezonátorů, proto je v některých případech u vstupní části lodě a na stropě zaměněn

sklovláknobetonový obklad za perforovanou verzi stejného materiálu doplněnou o akustickou izolaci. Ozvučení lodě bude tvořeno zavěšenými bílými reproduktory obdobného vzhledu a tvaru jako svítidla. Další reproduktory jsou umístěny na stěně v zádveří a na vnější straně objektu směrem do Rajského dvora. Stolní mikrofony jsou instalovány na oltářní mense a ambonu, mikrofon pevně zabudovaný na místě organisty a přenosné na stojanu na kůru k dispozici schole. Varhany se nacházejí na kůru a svou hmotou z velké části přechází do prostoru lodě kostela. Jejich konstrukce je skryta a opticky levitují.

Přívodní a odvodní koncové prvky jsou řešeny pomocí štěrbinových výustí, které kopírují na určitých místech horizontální linii hran obkladu. Odvod vzduchu je navržen v místech nad podlahou a přívod u stropní části.

Lavice jsou seřazeny typem autobus za sebou čel k presbytáři v třinácti řadách po obou stranách lodě s vynecháním prostoru po deseti řadách. Jejich kapacita odpovídá více než 150 sedícím. Jsou z masivního světlého dřeva. Obdobně je sestavena i lavice pro ministranty. Na presbytáři se nachází oltářní mensa, ambon, křtitelnice a sedes, které jsou si vzhledem i designem podobné. Jedná se o prvky z mramoru oddělené opticky od podlahy mosaznou lištou. Sedes sestává z kamenného soklu a dřevěného sedáku a opěrky. Svatostánek je zde umístěn v levé části presbytáře a je tvořen mosaznou schránkou ve tvaru trojúhelníku zapuštěnou do obkladu stěny. Roh je zde věnován věčnému světlu. V zadní části presbytáře ukončuje prostor zavěšený mosazný kříž, který se návštěvníkovi v zadních řadách nepatrně ztrácí v zalomení stropu. Vstupní dveře do lodě jsou masivní dřevěné, děleny mosaznými pásky do trojúhelníkových ploch. Při vstupu je umístěna kropenka, která je tvořena ustoupením obkladu a zasazením misky.

Materiály

lité terrazzo – presbytář – se směsí světlé drtě frakce 9 mm; barva bílá, kamenivo světlé barevné. Materiál plochy podlahy presbytáře včetně stupňů

lité terrazzo – loď kostela – se směsí tmavší drtě frakce 12 mm; barva smetanová kamenivo barevné. Materiál plochy podlahy lodě kostela včetně zádveří a prostoru schodiště

kararský mramor – barva bílá s šedým zabarvením. Hlavní materiál mobiliáře presbytáře – oltářní mensa, ambon, křtitelnice, spodní část sedes

mosaz - zlatavá barva. Použita na soklu mensy, ambonu a křtitelnice, také na dvířkách schránky svatostánku v obkladu stěny, dále je materiálem soklové lišty stěn po obvodu lodě, misek křtitelnice a kropenky a zavěšeného kříže, ale také dilatačních pásek terrazza,

pásek na dřevěných dveřích, nebo detailů interiéru jako jsou kliky, madla a úchyty sklovláknobeton – světlešedá barva. Materiálem obkladu stěn ve tvaru trojúhelníků různých rozměrů a vedlejších dveří v prostoru lodě kostela

břízové masivní dřevo – světlá lazura. Ze dřeva jsou sestaveny lavice pro návštěvníky, lavice pro ministranty sedací a opěrná část sedes, z materiálu jsou také křídla dveří do lodě kostela a do prostoru schodiště

8) FUNKČNÍ A DISPOZIČNÍ ŘEŠENÍ

Objekt prstence je krystalickou hmotou rozdělen do čtyř segmentů, v nichž jsou umístěny vzájemně ucelené provozy. Jedná se o kostel a jeho zázemí umístěné po bocích v hmotě prstence, dále recepci se stravovací a technickou částí, v dalším segmentu sídlí správa areálu, potom je zde segment s ubytovací částí a kruh uzavírá část bytem správce, učebnami a dílnou

Při příjezdu návštěvník vstupuje přímo do kostela, nebo do prostoru recepcce, kde se nahlásí k pobytu, odtud návštěvník může pokračovat přímo přes Rajský dvůr k ubytovací části. Od recepcce je také přístupná místnost s informacemi o místě či vystavovanými výrobky z exerciční dílny a na straně druhé toalety a restaurace s kapacitou 100 strážníků. Ta je přímo napojena na kuchyň. Z důvodu izolace ubytovaných hostů je navržena další menší jídelna s kapacitou 40 strážníků. V tomto bloku se také nachází technické místnosti jako kotelna se zásobníkem pelet, trafostanice a místnost VZT.

Pokud návštěvník přijíždí za účelem získání odborné rady psychoterapeuta, či služeb neziskové kanceláře, využije samostatného vstupu do objektu. Zde se nachází čekárna, kancelář/callcentrum neziskovky, kancelář ředitele neziskovky a na straně druhé kancelář psychoterapeuta a místnost pro konání odbornějších terapií.

Areál nabízí šest jednolůžkových samostatných pokojů, dva čtyřlůžkové pro větší rodiny, jeden pokoj se čtrnácti lůžky pro velkou skupinu poutníků, dva dvoulůžkové pokoje a jeden třílůžkový. Celková uvažovaná kapacita je 37 osob s možností přistýlky. Ubytovaní je atriem se vstupem rozděleno na dvě části a do pokojů se vstupuje vždy ze společné chodby. Z každého pokoje je možnost přímého vstupu do zahrady dveřmi v prosklené fasádě.

Jediná osoba, která celý čas v areálu přebývá je správce. Jeho byt se nachází v posledním segmentu a je přístupný přímo ze zahrady a ambitu v severním segmentu. Zde se také nachází velký účelový sál, který slouží jako prostor pro přednášky s kapacitou 100 osob, hygienické zázemí, malá učebna, kterou lze využít i jako tělocvičnu, dále je zde výtvarná/keramická dílna s hrnčířským kruhem. Ve stínu kostela jsou prostory skladu zahradních potřeb a technické místnosti VZT obsluhující prostor lodě kostela.

Do hlavního prostoru kostela se vchází přes zádveří, ze kterého je přístupné i schodiště vedoucí na kůr a vyhlídku ve zvonici. Přímo na prostor lodě navazuje sakristie, kancelář kněze, sklad liturgických předmětů a dvě zpovědní místnosti. Kaple pro menší mše či obřady se nachází v druhé největší krystalické hmotě. Je přístupná ze společné chodby v ubytovací části a z Rajského dvora. Kromě mše se zde mohou konat i například společné meditace ve skupině. Dvě malé krystalické hmoty jsou určeny pro konání individuálních mší pro jednotlivce či malé skupiny. Jedna je přístupná z ubytovací části, druhá z otevřeného ambitu.

Rajský dvůr je funkčně rozdělen na pěstelskou, relaxační, duchovní a klidovou zónu.

9) KONSTRUKČNÍ, MATERIÁLOVÉ A TECHNICKÉ ŘEŠENÍ

Konstrukční řešení krystalických hmot

Složitější konstrukce kostela je z části tvořena ocelovými příhradovými stěnami o různých profilech sestavených do trojúhelníkového tvaru. Velikost prvků konstrukce se odvíjí od velikosti trojúhelníkových segmentů. V místech styku s kruhovou hmotou je konstrukce nesena ocelovými sloupy. Přípoje jsou oplášťeny. Síly působení konstrukce jsou převedeny do základů ve formě pilot, podpořených základovým pasem po obvodu stěn. Inspirací pro tento nosný systém jsou práce ateliéru Daniela Libeskinda. Dvě odlišné konstrukce jsou mezi sebou dilatovány. Meziprostor konstrukce je vyplněn minerální vatou, která je z interiéru zaklopena protipožárními SDK deskami. Na konstrukci je také přivařena hlavní nosná konstrukce obkladů, a to interiérového i fasádního, na kterou je připevněna systémová konstrukce obkladu. Z vnější strany je fasáda obalena další vrstvou minerální

vaty. Obálku tvoří hliníkové kompozitní kazety černé barvy 80 % lesku 9005 RAL v pravidelném rastru o výšce 1500 mm do délky 4000 mm. Zasklení bude uloženo lineárně kopírující rastr hliníkových kazet. Sklo je zde tónované do černé barvy připodobněné plechovým dílcům. Schodiště je nesené vlastní příhradovou konstrukcí podpořeno kotvením do ocelových profilů

Konstrukční a technické řešení kruhových segmentů

Konstrukce nosného rámu a sloupů v ambitu je z lepeného dřeva, na vnější straně je fasáda z velké části utopena v terénu, z toho důvodu je v této části nosný trám nesen sloupem betonovým. V oblasti zasklení je trám podpořen ocelovým sloupkem. Vnější obvodová konstrukce je vyplněna tvárnicemi typu Therm 250 mm, izolována minerální vatou. Zdvojená fasáda je obalena cihelným obkladem pískovcové barvy. Vnitřní prosklená fasáda sestává ze systémového zasklení s hliníkovým rámem antracitové barvy. Podlaha ambitu je po celém obvodu tvořena dřevěnými palubkami mořenými do tmavé barvy. Střecha je uvažována zelená, kde pro dosažení opticky subtilnější konstrukce je na obou krajích extenzivní skladba, ale aby střecha zadržela co nejvíce vody, je skladba uprostřed vyšší – intenzivní. Konstrukce střechy se směrem do středu kruhu snižuje, na vnitřním konci střechy je tedy žlab, který odvádí dešťovou vodu na obě strany segmentu, kde je voda podél sloupů svedena do sběrné nádrže, odkud se využívá na zalévání Rajského dvora. Žlab je skryt za oplechování černé barvy, které se opakuje i na vnější straně objektu.

Obdobně jako s dešťovou je koncipováno i nakládání s odpadní vodou, která je svedena do čističky odpadních vod. Ta je vybavena sběrnou nádrží na vyčištěnou užitkovou vodu s přepadem, odkud je voda opět čerpána a využívána na zalévání zahrady. Veškeré technické sítě kromě VZT obsluhující celý objekt jsou vedeny v průlezném instalačním kanálu, který vede v kruhu zhruba uprostřed prstence. Vytápění a ohřev vody je řešen dvěma kombinovanými kotly na pelety a dřevo, k nimž je navržen prostor zásobníku pelet. VN bude přivedeno z 800 m vzdáleného přípojného místa do navrhované trafostanice. Vodovodní potrubí bude napojeno na nedalekou vodárnu v obci Karlovice. Většina místností bude větrána přirozeně, do kuchyně a restaurace bude přivedeno VZT potrubí v podhledu.

10) POŽÁRNÍ BEZPEČNOST STAVEB

Objekt sestává z 20 PÚ. V rámci řešení bezpečnosti je třeba zdůraznit prostor kostela, který se kategorizuje jako vnitřní shromažďovací prostor, tvoří tedy samostatný požární úsek. Požární se třemi únikovými východy s panikovým kováním. Konstrukce interiéru musí být z materiálu, který neodkapává, ani neodpadává při působení požáru. Je zde požadavek na EPS, nouzové osvětlení a značení, stejně tak v pokojích ubytování. Vhodný materiál pro mobiliář kostela je dřevo. Odstupová vzdálenost od prosklených ploch směrem do Rajského Dvora je široká 9 m.

Hydranty budou umístěny v prostoru kostela a restaurace a také na chodbách v části ubytování. Jako vnější odběrné místo bude využito plnicí místo v Karlovicích.

PŘÍLOHY K PRŮVODNÍ ZPRÁVĚ

A) ESEJ / PRVOTNÍ PŘEDSTAVA O POUTNÍM MÍSTĚ

Poutní spiritualita

Jak svět vnímá poutní místa v dnešní moderní době? Chodí lidé stále navštěvovat tyto místa zázraků, přestože upevnění ve víře je slabší než za doby, kdy se tato místa navštěvovala s velikou oblibou? Nebo se stala pouhými cíli turistů bez hlubšího vnímání spirituální atmosféry. Ať už je návštěva uskutečněna za jakéhokoliv důvodu, poutní místa jsou vyhledávaná po celém světě ve velké míře.

Poutní místa, přes Evropu do Asie, přes všechna náboženství, spojuje jak podobný účel návštěvy, tak i podobné důvody vzniku těchto míst, a to zázrak, nevysvětlitelný jev, zázračné uzdravení díky vodě pramenící na tomto místě, nebo se jedná o důležité místo ze života duchovní postavy z historie.

Podle mého názoru dnes poutní místa, a poutě jako takové, začínají být čím dál více znovu oblíbené. Lidé znovu pochopili důležitost těchto procesí, jejich duchovní náplň a účinek na smysly každého jedince. Je s tím spjata také popularita pěší turistiky, která je brána jako nenáročný, levný a relaxační sport, nebo také inspirace východní kulturou, jejími meditačními technikami a celkovou spiritualitou.

Představa o poutním místě

Nejdůležitější součástí mé představy o poutním místě je jeho samotná cesta, je podstatou každé poutě, je postupnou spojnici reálného a spirituálního světa. Už při jejím absolvování nalézá člověk různé důležité otázky, na které najde odpovědi až v cíli. Tento cíl je pak odměnou za absolvování cesty a jeho velikost je vnímána podle toho, kolik člověk obětoval kvůli jeho dosažení. Zde člověk může nalézt odpovědi na své otázky, více se přiblížit k Bohu, odpoutat se od reálného světa, vyhledat duchovní pomoc, nebo si jen užít duchovní lázně. Dominantním prvkem poutního místa a cílem cesty je kostel. Převyšuje okolní stavby komplexu díky svému umístění, ale zachovává si lidské měřítko. Je viditelný už z dálky a poutníky navádí správným směrem jako maják lodě do přístavu. Tato stavba není uzavřena, je propojena s přírodou, udržuje si ducha místa, který ji obklopuje a prostupuje jí. Okolní stavby jsou jí podřízeny, jsou téměř neviditelným doplněním, ale jejich náplň je stejně důležitá. Člověk v nich rozvíjí sám sebe, svou víru pomocí meditací, cvičení, manuální práce v kreativních dílnách. Takové místo by mohlo být vnímáno jako lázně pro duši, její očištění, regeneraci a posílení.

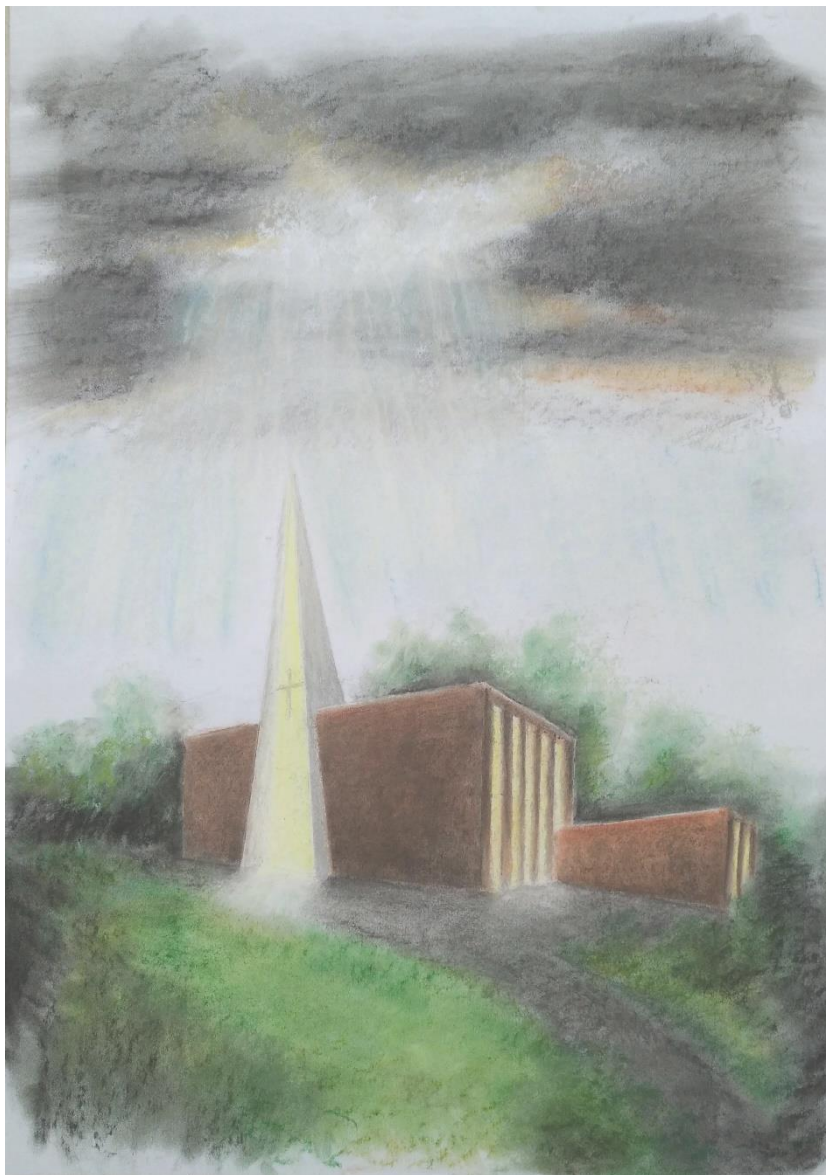
Na straně druhé je skvělým balzámem na duši „radost“, proto by poutní místo mělo nabídnout kulturní nebo gastronomické zážitky a stát se tak zajímavějším pro širší spektrum návštěvníků.

Samotné okolí objektů je velkou klidnou zahradou, která kopíruje vnitřní duchovní prostor. Nabízí místa pro společnou, nebo individuální meditaci, nebo jen pobyt v přírodě spojený například s absolvováním křížové cesty s připomínkou Ježíšova utrpení.

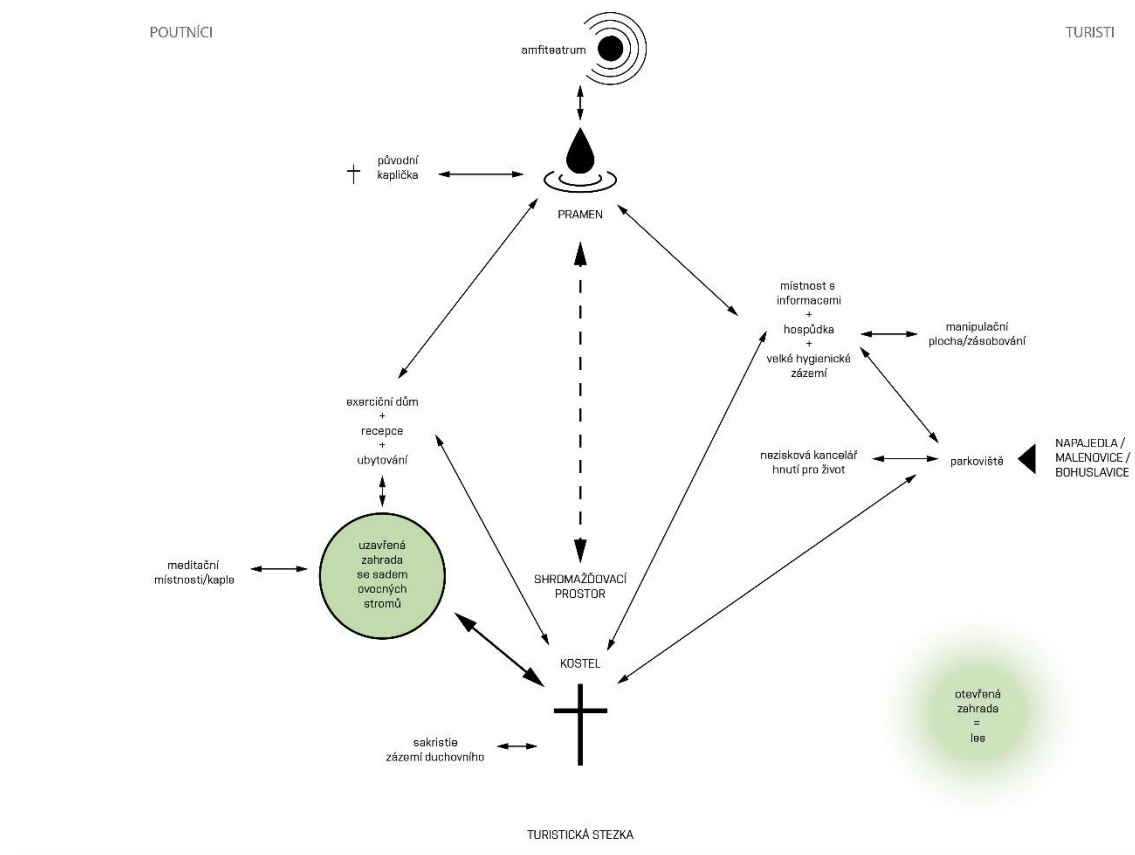
V historii komplex spravoval duchovní řád, jenž měl na starost jak péči o objekty, tak o duše návštěvníků. Dnes by objekt mohla spravovat skupina lidí, která aktuálně lidem pomáhá, jako charita, nezisková kancelář či podobný institut, který má ale stále blízko ke správě duchovní a umožňuje její propojení a vzájemnou komunikaci. Komplex by svým způsobem mohli spravovat i samotní návštěvníci v rámci jejich duchovního cvičení. Například při práci v sadu, jenž je součástí areálu.

Tak jako křesťanská církev je poutní místo otevřeno všem bez rozdílu se snahou nabídnout duchovní pomoc těm, kteří o ni požádají nebo alespoň radost, díky které člověk zapomene na všední starosti.

B) OBRAZ / PRVOTNÍ PŘEDSTAVA O POUTNÍM MÍSTĚ

C) STAVEBNÍ PROGRAM

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Bible21: překlad 21. století [online]. Copyright © 2012 Bible21 [cit. 18.05.2018]. Dostupné z: <http://www.bible21.cz/>

Sacrosanctum Concilium: Konstituce o posvátné liturgii [online]. 1963 [cit. 2018-05-18]. Dostupné z: http://www.vatican.va/archive/hist_councils/ii_vatican_council/documents/vatii_const_1963_1204_sacrosanctum-concilium_cs.html

Koncepce úprav liturgického prostoru [online]. [cit. 2018-05-18]. Dostupné z: <http://www.liturgie.cz/admin/files/File/ruzne-dokumenty/2002-CBK-LiturgickyprostorCZ.pdf>

Diplomní práce v Ateliéru Marka Štěpána [online]. 2012 [cit. 2018-05-18]. Dostupné z: <https://kostely.wordpress.com/>

ŠTĚPÁN, Marek. Má kostel vypadat jako kostel? [online]. [cit. 2018-05-18]. Dostupné z: <https://www.asb-portal.cz/architektura/stavby-a-budovy/kulturnisakralni/ma-kostelvypadat-jako-kostel>

ŠTĚPÁN, Marek. Sakrální stavby dokážou veřejný prostor zakotvit v čase [online]. 2012 [cit. 2018-05-18]. Dostupné z: <http://artikl.org/top-story/sakralni-stavbydokazou-verejnyprostor-zakotvit-v-case>

ŠTĚPÁN, Marek. Sakrální stavby dokážou veřejný prostor zakotvit v čase [online]. 2017 [cit. 2018-05-18]. Dostupné z: <https://magazin.aktualne.cz/bydleni/rozhovor-architektmarek-jan-stepan/r~d2fc491a406c11e7b65b0025900fea04/>

Diplomní práce Laboratoř sakrálního prostoru [online]. 2017 a 2018 [cit. 2018-05-18]. Dostupné z: <https://lasapro.webnode.cz/>

Nahlížení do katastru nemovitostí. ČÚZK [online]. [cit. 2018-05-16]. Dostupné z: <http://nahlizeniidokn.cuzk.cz/>

MAPY. Mapy.cz [online]. [cit. 2018-05-16]. Dostupné z: <https://mapy.cz/>

MAPY GOOGLE. Google.com/maps [online]. [cit. 2018-05-16]. Dostupné z: <https://www.google.com/maps>

VYHLÁŠKY A NORMY

Vyhláška č. 398/2009 Sb. O obecných technických požadavcích zabezpečující užívání staveb osobami s omezenou schopností pohybu a orientace

Vyhláška č. 501/2006 Sb. O obecných požadavcích na využívání území

Vyhláška č. 268/2009 Sb. O technických požadavcích na stavby

ČSN 73 6056 Městské komunikace/parkovací a odstavní plochy

ČSN 73 4130 Schodiště a šikmé rampy – základní požadavky

ČSN 73 4108 Šatny, umývárny, záchody

ČSN 73 6110 Projektování místních komunikací

ČSN 73 0834 Požární bezpečnost staveb

ČSN 73 0802 Požární bezpečnost staveb – Nevýrobní objekty
ČSN 73 0831 Shromažďovací prostory
ČSN 73 0833 Požární bezpečnost staveb - Budovy pro bydlení a ubytování
ČSN 73 0802 Požární bezpečnost staveb - Nevýrobní objekty.

KONZULTACE

Ing. arch. Marek Štěpán – architektura, vedoucí práce
Ing. Jaroslav Průša, Ph.D. – statik, projektant
Ing. Richard Fürst – požární bezpečnost staveb
Ing. Olga Rubinová, Ph.D. – technické zařízení budov

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

VUT	Vysoké učení technické
FAST	Fakulta stavební
VŠKP	vysokoškolská práce
ČSN	česká technická norma
č.	číslo
š.	šířka
v.	výška
km	kilometr
mm	milimetr
m	metr
m.	místnost
m ²	metr čtvereční
m ³	metr krychlový
ha	hektar
m n.m.	metrů nad mořem
max.	maximální
min.	minimální
NP	nadzemní podlaží
VZT	vzduchotechnika
P.Ú.	požární úsek
tl.	tloušťka
∅	průměr
%	procenta
cca	cirka, přibližně

SEZNAM PŘÍLOH

ARCHITEKTONICKÁ STUDIE A2

01. Analýza místa stavby
02. Analýza širších vztahů
03. Analýza dopravy a stezek
04. Analýza přírodních poměrů
05. Situace širších vztahů
06. Koncept a stavební program
07. Celková axonometrie
08. Pohled z ptačí perspektivy
09. Situace 1:1500
10. Půdorys 1 NP 1:300
11. Rajský dvůr 1:300
12. Řezopohledy 1:250
13. Pohledy 1:250
14. Pohledy 1:250
15. Architektonický detail – kostel
16. Architektonický detail – kostel
17. Mobiliář kostela 1:20
18. Mobiliář kostela 1:20
19. Detail fasády 1:15
20. Schéma statiky
21. Schéma požárních úseků a vedení sítí
22. Vizualizace exteriéru
23. Vizualizace interiéru kostela

VOLNÉ PŘÍLOHY

ARCHITEKTONICKÁ STUDIE A3

PREZENTAČNÍ PLAKÁT 700 × 1000 MM

FYZICKÝ MODEL